

International

Journal of Human Sciences

ISSN:2458-9489

Volume 16 Issue 2 Year: 2019

The problems of international students studying in higher education**Yükseköğretimde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sorunları****Oya Onat Kocabıyık¹
Seda Donat Bacıoğlu²
Meltem Acar Güvendir³****Abstract**

The aim of the research is to determine the causes of these problems by revealing the problems of international students studying at Trakya University. For this reason, this research is a descriptive research. 118 international students studying at Trakya University Education Faculty in 2016-2017 constitute the sample of the study. International Students' Problems Evaluation Form" and "International Students' Problems Evaluation Interview Form" were used to collect data. Scaling based on V. Equation of comparative judgment case and content analysis were used for the analysis of the data. According to the findings obtained for the first purpose of the research, the most important problem that international students see is "Academic failure", followed by "University's Lack of Services for International Students", "Distant from Family", "Exposure to Discrimination Due to Being a Non-Turkish Citizen" Economic Difficulties ", "Language Difficulties", "Unable to Adapt to Culture", "Accommodation Difficulties", "Loneliness", and "Inability to Participate in Social Environments". The results of the "International students' problems related to Turkish" it has been reported that international students have problems in understanding,

Özet

Araştırmanın amacı, Trakya Üniversitesinde öğrenim görmekte olan uluslararası öğrencilerin sorunlarını ve bu sorunların nedenlerini belirlemektir. Bu yönüyle çalışma betimsel araştırma türündedir. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2016-2017 eğitim öğretim yılında öğrenim görmekte olan 118 uluslararası öğrenci çalışmanın örneklemini oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında "Uluslararası Öğrencilerin Sorunlarını Değerlendirme Formu" ve "Uluslararası Öğrencilerin Sorunlarını Değerlendirme Görüşme Formu" kullanılmıştır. Verilerin analizinde karşılaştırmalı yargı kanununun V. Hal denklemine dayalı ölçekleme yöntemi ve içerik analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin en önemli gördükleri sorun "Akademik Başarısızlık" iken bunu sırasıyla "Üniversitenin Uluslararası Öğrenciler İçin Hizmetlerinin Azlığı", "Aileden Uzak Olma", "Türk Vatandaşı Olamamaktan Dolayı Ayrımcılığa Maruz Kalma", "Ekonomik Sıkıntı", "Dile Hâkim Olamama", "Kültüre Uyum Sağlayamama", "Barınma Sıkıntısı", "Yalnızlık" ve son olarak "Sosyal Ortamlara Katılamama" takip etmektedir. Öğrencilerin Türkçe ile ilgili sorunları ve önerileri" ile ilgili elde edilen sonuçlarda; öğrencilerin Türkçe ile ilgili olarak sırasıyla anlama, konuşma ve yazma

¹Dr. Öğr. Üyesi,, Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim bilimleri Bölümü, oyaonat2003@yahoo.com²Dr. Öğr. Üyesi, Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim bilimleri Bölümü, sedadonatbacioglu@trakya.edu.tr³Doç. Dr., Trakya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim bilimleri Bölümü, meltemacar@trakya.edu.tr

speaking and writing skills respectively with regard to Turkish. becerilerinde sorun yaşadıkları bildirilmiştir.

Keywords: International students, problems, scaling, higher education.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası öğrenciler, sorunlar, ölçekleme, yükseköğretim.

[\(Extended English summary is at the end of this document\)](#)

1. Giriş

Uluslararası eğitime olan ilgi dünyada meydana gelen hızlı değişime paralel olarak son otuz yıldır giderek artmaktadır. Küreselleşme ile birlikte farklı nitelik ve becerilere sahip insan gücüne ihtiyaç duyulması, ülkelerin ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel anlamda kendilerini geliştirme çabaları uluslararası eğitime olan ilgiyi artıran sebepler arasında yer almaktadır. Uluslararası öğrenci hareketliliği, ülkeler ve kültürler arasındaki işbirliği ve dayanışmayı artırmak, eğitim gördükleri ülkelerin tanıtımına katkı sağlamak ve uluslararası öğrencileri çekmek için yapılan akreditasyon ve standartları sağlama çalışmaları ile eğitimin kalitesinin yükselmesine olumlu etki yapmaktadır (Kalkınma Araştırmaları Merkezi-KAM, 2015). Dünya geneline bakıldığında, 1975 yılında 800.000 civarında olan uluslararası öğrenci sayısı, 2014 yılında altı milyona ulaşmıştır. 2020 yılı itibarıyla bu sayının sekiz milyona ulaşması beklenmektedir (İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı-Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD, 2016).

Öğrencilerin eğitim-öğretim görmek istedikleri ülkeleri neye göre belirledikleri ile ilgili alanyazında çeşitli araştırmalar bulunmaktadır (Becker & Kolster, 2012; Özoğlu, Gür, & Coşkun, 2012; Tekelioğlu, Başer, Örtlek, & Aydınli, 2012). Uluslararası öğrencilerin, ülke ve eğitim kurumu tercihlerini belirleyen kişisel ve çevresel olmak üzere bir takım faktörler bulunmaktadır. Kişisel faktörler, aile, sosyoekonomik durum, akraba/arkadaşların yurt dışında olması gibi sebepleri kapsamaktadır. Çevresel faktörler ise güvenlik, eğitim ve araştırma kurumlarının bilinirliği ve kalitesi, yaşam koşulları, eğitim, harç ve burs politikaları, tercih ettiği ülkenin kendi ülkesine yakın olması, sosyal olanaklar, denklik, kültürel yapı, dil, tarih, din, iklim gibi faktörler dikkate alınmaktadır. Türkiye, uluslararası öğrenci hareketliliği açısından en çok öğrenci gönderen ancak %1'lik pay ile çok az öğrenci alan bir ülke konumundadır (KAM, 2015).

Türkiye'deki üniversitelerde bulunan uluslararası öğrenci sayısı 2017-2018 eğitim öğretim yılı itibarı ile 125.138'dir (Yükseköğretim Kurulu-YÖK, 2018). Bu öğrencilerin büyük bir çoğunluğu İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük şehirlerde bulunan üniversitelerde bulunmaktadır. Yükseköğretim Kurulu'nun paylaştığı mevcut istatistik verilerine bakarak, uluslararası öğrenci hareketliliğinin Türkiye için her yıl giderek artacağını söylemek mümkündür. Bu durum, Türk üniversitelerine yurt dışından gelen öğrenci sayısının artırılması için yapılması gereken iyileştirme ve düzenlemeleri tespit etmek ve politika önerileri geliştirerek, ilgili kurumların değerlendirmesine sunmak, araştırmacılar için cazip hale gelmektedir. Türkiye'ye gelen uluslararası öğrencilerin, gittikleri ülkelerde karşılaştıkları sorunların belirlenmesi ve çözümü ile ilgili çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Öğrencilerin yaşadıkları sorunlar, buldukları ülkenin özellikleri, öğrenim gördükleri kurumun sunduğu imkânlar ve niteliğine göre farklılık göstermekle birlikte bu sorunların genellikle belli başlıklar altında toplandığı görülmektedir. Bunlar; dil sorunu (Açık, 2008; Derman, 2010; Özyürek, 2009), barınma (Dzansi & Mapesela, 2012; Kıroğlu, Kesten & Elma, 2010), ekonomik sorunlar (Dzansi & Mapesela, 2012; Kılıçlar, Sarı & Seçilmiş, 2012; Malaklolunthu & Selan, 2011; Sherry Thomas & Chui, 2009), sosyo-kültürel sorunlar (Karaoğlu, 2007; Özçetin, 2013; Piriyevev, 2010), sağlık (Babadağ, Çulha & Köşgeroğlu, 2014), akademik sorunlar (Allaberdiyev, 2007; Şahin & Demirtaş, 2014), aldıkları hizmetlerle ilgili sorunlar (Yağcı, Çetin & Turhan, 2007) olarak sıralanabilir.

Yüksek öğretim kurumunun 2017-2018 eğitim-öğretim yılı verilerine göre Trakya Üniversitesi'nde öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısı toplamda 2.276'dır. Trakya Üniversitesi, Türkiye'deki üniversiteler içinde en fazla öğrenciyi (Yunanistan 843, Bulgaristan 294, Makedonya 179, Kosova 355, Arnavutluk 71, Sırbistan 44 ve Karadağ 33 öğrenci) Balkan ülkelerinden almaktadır (YÖK, 2018). Bu anlamda Trakya Üniversitesi'nin Türkiye'de uluslararasılaşma hedeflerini her geçen gün büyüten üniversitelerden biri olduğunu söylemek mümkündür. Trakya Üniversitesi bünyesindeki fakültelerden özellikle uluslararası öğrenci sayısı fazla olan Eğitim Fakültesi'ndeki uluslararası öğrencilerin sorunlarını tespit etmek ve çözüm önerileri geliştirmek önemlidir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim görmekte olan uluslararası öğrencilerin sorunlarını ortaya koyarak bu sorunların nedenlerini belirlemektir. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Uluslararası öğrenciler sırasıyla en çok hangi konuda sorun yaşamaktadırlar?
2. Uluslararası öğrencilerin yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, mevcut durum, var olduğu gibi verildiği ve değişkenler arasında ilişki kurulmadığı için betimsel araştırma türündedir (Erkuş, 2013; Nachmias & Nachmias, 1996). Araştırmada öğrencilerin en öncelikli gördükleri problemden en az öncelikli gördükleri probleme doğru sıralama elde edilmiş, ayrıca öğrencilerin yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşleri incelenmiştir.

2.2. Evren, Örneklem

2.2.1. Birinci alt amaca ilişkin evren ve örneklem

Araştırmanın birinci alt amacına ait evrenini Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2016-2017 eğitim öğretim yılında öğrenim görmekte olan 327 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan 118 uluslararası öğrenci, çalışmanın örneklemi oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde olasılığa dayalı olmayan örnekleme tekniklerinden amaçlı örnekleme kullanılmıştır.

Öğrencilerin %65.25'i (77) kadın, %34.75'i (41) ise erkek, %20.34'ü (24) birinci sınıf, %26.27'si (31) ikinci sınıf, %33.05'i (39) üçüncü sınıf, %16.10'u (19) dördüncü sınıf öğrencisi, %4.24'ü (5) ise beş ve daha fazla yıldır öğrenim görmektedir. Öğrencilerin %28.81'i (34) Temel Eğitim Bölümü, %17.80'i (21) Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü, %16.10'u (19) Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, %15.25'i (18) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü, %13.56'sı (16) Özel Eğitim Bölümü, %5.08'i (6) Eğitim Bilimleri Bölümü, %1.69'u (2) Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, %1.69'u (2) Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Bölümü öğrencisidir. Öğrencilerin %66.10'u (78) Yunanistan, %16.10'u (19) Bulgaristan, %6.78'i (8) Makedonya, %5.93'ü (7) Kosova, %2.54'ü (3) Arnavutluk, %1.69'u (2) Türkmenistan, %0.85'i (1) Karadağ vatandaşıdır. Öğrencilerin ortalama akademik başarı ortalaması ise 2.38'dir.

2.2.2. İkinci alt amaca ilişkin örneklem

Araştırmanın ikinci alt amacına ait örneklemi, amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilmiş ve homojen bir grup tercih edilmiştir (Smith & Osborn, 2003). Önceden belirlenmiş ölçütleri karşıladığı için ise amaçlı örnekleme türlerinden olan "ölçüt örnekleme" kullanılmıştır (Patton, 2002). Bu nedenle araştırmanın ikinci alt amacına ait örneklem; Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi, Zihinsel Engelliler Eğitimi ve Fen Bilgisi Eğitimi Anabilim Dallarının 1., 2., 3., ve 4. sınıflarında öğrenim gören 12'si kadın, 9'u erkek olmak üzere toplam 21 kişiden oluşmaktadır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın birinci alt amacına ait verilerin toplanmasında “Uluslararası Öğrencilerin Sorunlarını Değerlendirme Formu” kullanılmıştır. Formun hazırlanması aşamasında ilgili alanyazın incelenmiş ve ayrıca Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Engelli çalışmaları alanında lisansüstü eğitimine devam eden beş uluslararası öğrenciye lisans eğitimleri süresince yaşamış oldukları problemlerin neler olduğu sorusu yöneltilmiştir. Verilen cevaplar ve ilgili alanyazın doğrultusunda Uluslararası Öğrencilerin Sorunlarını Değerlendirme Formu hazırlanmıştır. İkinci alt amaca ait verilerin toplanmasında ise yarı yapılandırılmış, “Uluslararası Öğrencilerin Sorunlarını Değerlendirme Görüşme Formu” hazırlanmıştır. Formda yer alan sorular Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık (iki kişi) ile Ölçme ve Değerlendirme (bir kişi) alanında çalışan öğretim üyelerinin uzman görüşüne sunulmuş ve tekrar gözden geçirilmiştir. Örneklemde yer almayan iki kişi ile pilot görüşme gerçekleştirerek gelen dönütler doğrultusunda forma son hali verilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması ve Çözümlemesi

Araştırmanın birinci alt amacına ilişkin elde edilen verilerin çözümlemesinde, karşılaştırmalı yargı kanununun V. Hal denklemine dayalı ölçekleme yöntemi Microsoft Excel 2016 programıyla yapılmıştır.

Ölçek değerlerinin elde edilmesinde kullanılan öğrenci yargılarının belirlenmesinde katılımcıların doğru kodlama yapıp yapmadıklarının kontrolü için ölçek değerlerinin iç tutarlılık güvenilirliği hesaplanmıştır. Torgerson’a (1958) göre, ölçek değerlerinin iç tutarlılığının yoklanması, gözlenen frekanslardan elde edilen oranların (pjk) beklenen (teorik) oranlarla (pjk') ne dereceye kadar bağdaştığının belirlenmesi yoluyla yapılır. Bu amaç doğrultusunda, elde edilen ölçek değerlerinin ampirik verilere uygunluk derecesinin hesaplanması için teorik birim normal sapmalar matrisi, teorik oranlar matrisi ve ampirik oranlar ile teorik oranlar farkının mutlak değeri alınarak hatalar matrisi oluşturulmuştur. Tablo 1’de on soruna ilişkin hatalar matrisi yer almaktadır.

Tablo 1. *Hatalar Matrisi Ipjk-Pjk'I*

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
A										
B	.05									
C	.10	.01								
D	.07	.02	.06							
E	.03	.04	.00	.00						
F	.07	.00	.04	.06	.02					
G	.02	.04	.03	.03	.02	.06				
H	.03	.02	.08	.02	.03	.04	.00			
I	.01	.00	.06	.02	.01	.05	.03	.07		
J	.03	.06	.00	.06	.01	.04	.06	.06	.05	
Toplam (Σ)										
Ortalama Hata										
($\Sigma/(K*(K-1))$)	9.25									
	.05									

Tablo 1’de görüldüğü gibi ortalama hata değeri uyumun bir ölçüsünü verir. Başka bir ifade ile gözlenen ve ampirik değerler arasında uyumun ortalama bir değeridir. Öğretmen’e (2008) göre hesaplanan küçük ortalama hata değerleri için gözlemci yargılarının güvenilir olduğunu; büyük ortalama hata değerleri için ise, gözlemci yargılarının güvenilir olmadığını ya da modeldeki varsayımların sağlanmadığını ifade etmektedir. Bu durumda elde edilen .05 ortalama hata değeri sifra yakın olduğundan katılımcı yargılarının güvenilir olduğu sonucuna ulaşılır.

Araştırmanın ikinci alt amacına ilişkin veriler yarı yapılandırılmış görüşme ile elde edilmiş ve katılımcılardan izin alınarak gönüllülüğe dayalı olarak ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Her bir görüşme, ortalama olarak 60 dk. sürmüştür. Elde edilen veriler içerik analizi ile çözümlenmiş, sonuçların değerlendirilmesinde frekans (f) ve yüzdelik (%) değerleri kullanılmıştır. Ayrıca elde edilen veriler, doğrudan alıntılarla katılımcıların isimleri metin sonunda kodlanarak gösterilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde “Maxqda 12” bilgisayar programından yararlanılmıştır.

3. Bulgular

3.1. Birinci Alt Amacına İlişkin Bulgular

Birinci alt amaca ilişkin, ikili karşılaştırmaya dayalı ölçekleme yöntemi kullanılmıştır. Bunun için öğrencilerin yapmış olduğu karşılaştırmalara dayalı olarak frekans matrisi, ardından oranlar matrisi, frekans matrisinin her elemanı toplam öğrenci sayısına bölünerek elde edilmiştir. Birim normal sapmalar matrisi ise oranlar matrisinin elemanlarına karşılık gelen z değerleri belirlenerek oluşturulmuştur. Son olarak ölçek değerlerinin elde edilebilmesi için birim normal sapmalar matrisinin her bir sütununa ait değerlerin toplamı alınarak, her bir z değerinin sütunlar boyunca ortalamaları hesaplanmıştır. En çok hangi konuda sorunun yaşandığını belirlemek için, en küçük z ortalama değerinin mutlak değeri tüm değerlere eklenerek ölçek değerleri sıralanmıştır. Buna göre elde edilen bulgular Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Birim Normal Sapmalar Matrisi(Z)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
A										
B	-.04									
C	.17	-.15								
D	.32	.11	.06							
E	-.30	-.21	-.15	-.35						
F	-.30	-.21	-.15	-.11	.06					
G	-.19	-.35	.00	-.19	.02	.13				
H	.44	.24	.69	.28	.69	.37	.51			
I	.46	.35	.69	.26	.69	.39	.49	.24		
J	.39	.24	.56	.19	.72	.46	.80	.26	.17	
Zjtoplam	.95	.04	1.68	-.41	3.19	2.06	2.38	-2.72	-3.39	-3.78
Zjortalama	.09	.00	.17	-.04	.32	.21	.24	-.27	-.34	-.38
Sj	.47	.38	.55	.34	.70	.58	.62	.11	.04	.00

Tablo 2’ye bakıldığında Zj ortalama değerlerinin en küçüğü J uyarıcısına ait olan -.38 değeridir. Eksenin başlangıç noktası kaydırılarak Sj değerleri bulunur. Bunun için her bir Zjortalama değerine -.38 değerinin mutlak değeri olan .38 değeri eklenir. Bu eklemenin ardından elde edilen Sj değerleri on adet soruna ait olan ölçek değerleridir. Tablo 3’te en önemli sorundan en az önemli soruna doğru ölçek değerleri sıralanmıştır.

Tablo 3. Uluslararası Öğrenci Sorunlarının Ölçek Değerleri ve Sıraları

J	.00	Akademik Başarısızlık
I	.04	Üniversitenin Uluslararası Öğrenciler İçin Hizmetlerinin Azlığı
H	.11	Aileden Uzak Olma
D	.34	Türk Vatandaşı Olamamaktan Dolayı Ayrımcılığa Maruz Kalma
B	.38	Ekonomik Sıkıntı
A	.47	Dile Hâkim Olamama
C	.55	Kültüre Uyum Sağlayamama
F	.58	Barınma Sıkıntısı
G	.62	Yalnızlık
E	.70	Sosyal Ortamlara Katılamama

Tablo 3'e göre uluslararası öğrencilerin en önemli gördükleri sorun "Akademik Başarısızlık" iken bunu sırasıyla "Üniversitenin Uluslararası Öğrenciler İçin Hizmetlerinin Azlığı", "Aileden Uzak olma", "Türk Vatandaşı Olamamaktan Dolayı Ayrımcılığa Maruz Kalma", "Ekonomik sıkıntı", "Dile Hakim Olamama", "Kültüre Uyum Sağlayamama", "Barınma Sıkıntısı", "Yalnızlık" ve son olarak "Sosyal Ortamlara Katılamama" takip etmektedir.

3.2. İkinci Alt Amacına İlişkin Bulgular

Bu araştırmanın ikinci alt amacına yönelik bulgulara, elde edilen verilerin içerik analizleri yapılarak ulaşılmıştır.

"Türkçeye hâkim olmaya ilişkin sorun yaşıyor musunuz? Türkçeye hâkim olmaya yönelik hangi konuda sorun yaşıyorsunuz? Ne yapılırsa bu sorun çözülebilir?"

Uluslararası öğrencilerin yukarıdaki sorulara vermiş oldukları yanıtlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Uluslararası Öğrencilerin Türkçe ile İlgili Sorunlarına ve Önerilerine İlişkin Bulgular

Türkçe İle İlgili Sorunlar		
	f	%
Anlama	12	57.14
Konuşma	9	42.86
Yazma	6	28.57
Sorun yok	5	23.81
Dil sorununa ilişkin öneriler		
Kursa gitmek	7	50.00
Kitap okumak	6	42.86
Sosyal ortamlara katılmak	4	28.57
Dil sınavının zorlaştırılması	3	21.43
Türkçe konuşmak	2	14.29
Verimli bir hazırlık	1	7.14

Tablo 4 incelendiğinde uluslararası öğrencilerin %57.14'ünün anlama, %42.86'sının konuşma, %28.57'sinin yazma konusunda sorun yaşadıkları, %23.81'nin ise Türkçe konusunda sorun yaşamadıklarını ifade ettikleri görülmektedir. Anlama konusundaki yaşanan sıkıntı K2 tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

"Türkçem var ya.. Diyordum daha kolaydır. Türkçem daha iyi Yunancadan diye. Ama derslerde hiç öyle değilmiş. Değişik geldi. Bazı şeyleri anlamada zorlanıyorum." [kayıt 2; Position: 9-9; Author: Eğitim-62; 15.06.2017 11:41; Weight Score: 100].

Benzer şekilde sırasıyla K8 ve K13 tarafından da Türkçeye ilgili olarak anlama konusunda yaşanan sıkıntının dersleri ilk defa Türkçe öğrenmeyle ve derslerdeki terminolojinin yabancı olmasıyla ilişkilendirilmiştir.

"Çok fazla yok ama burada derslerde oluyor anlamamazlık. Yazarak kendimi ifade etmede, konuşmada sıkıntı yok. Bazen konuşulanları anlamada sıkıntı oluyor." [kayıt 8; Position: 10-10; Author: Eğitim-62; 15.06.2017 11:41; Weight Score: 100].

"İlk başlarda çok yaşamıştım. Çünkü ben Kosova'da Arnavutça alıyordum dersleri ve burada ilk defa dersleri, Türkçe gördüm, çok zorlandım. Türkçe sınavını geçmeme rağmen derslerde bayağı bir zorluk çektim. Terminolojisi zor geldi. Bence anlama yaaa... o sıkıntılı. Günlük konuşmada zorluk çekmedim de derslerde dediğim gibi, terminolojisi farklı geliyor bana." [kayıt 13; Position: 9-9; Author: Eğitim-62; 15.06.2017 11:41; Weight Score: 100].

Dil konusunda yaşanan sorunların çözümü için ise, öğrencilerin %50.00'ı kursa gitmenin, %42.86'sı kitap okumanın, %28.57'si sosyal ortamlara katılmanın, %21.43'nün hazırlıktan muaf olabilmek için yapılan dil sınavının daha zorlaştırılmasının, %14.29'nun Türkçe konuşmaya daha fazla zaman ayırmanın ve %7.14'nün ise daha verimli bir dil hazırlık programının olmasının gerekli olduğunu önermişlerdir. K12 çözüm önerisi olarak, hazırlıktan muaf olabilmek için yapılan dil sınavına ilişkin şu ifadelerde bulunmuştur;

"Bence hani biz ilk başta geldiğimizde bir Türkçe sınavına giriyoruz, ondan sonra mülakata alınıyoruz. Hani benim Türkçem iyi diye bilirim. Mesela Arnavutluktan bir kızla tanışmıştım eğitim fakültesinden o kız mesela hiç Türkçe bilmiyordu ona rağmen mülakattan da sınavdan da geçmiş. Ben çok şaşırmıştım buna. Hani biraz daha sıkı olabilir. Sorular biraz daha fazla olabilir, bence sınavlarda veya mülakatta daha fazla soru sorulabilir. Yani bence öyle." [kayıt 12; Position: 11-11; Author: Eğitim-62; 19.06.2017 10:57; Weight Score: 100].

"Ekonomik sorun yaşıyor musunuz? Ekonomik sorun yaşamamanızın sebebi nedir?"

Uluslararası öğrencilerin ekonomik sorunlarına yönelik yanıtları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Uluslararası Öğrencilerin Ekonomik Sorunlarına İlişkin Bulgular

	f	%
Burs verilmemesi	9	45.00
Harç ödemek	9	45.00
Sorun yok	8	40.00
Devlet yurdunun (KYK) çıkmaması	5	25.00
İş imkanının verilmemesi	5	25.00
Birden fazla kardeşin aynı anda öğrenci olması	2	10.00
Sağlık güvencesi	1	5.00

Tablo 5 incelendiğinde uluslararası öğrencilerin yaşadıkları ekonomik sorunlara, %45.00'ı burs verilmemesini, %45.00'ı harç ödemeyi, %25.00'ı devlet yurdunun (KYK) çıkmamasını, %25.00'ı iş imkânının verilmemesini, %10.00'ı birden fazla kardeşin aynı anda öğrenci olmasını, %5.00'ı sağlık güvencesinin olmamasını gerekçe olarak göstermiş, %40.00'ı ise ekonomik sıkıntı yaşamadıklarını belirtmiştir. Özellikle harç konusunda yaşanan ekonomik sıkıntı K14 tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

"Harç konusu geçen sene 400tl idi dönem başı, bu sene de 500 oldu o biraz fazla mesela biz üç kardeşiz üçümüz de okuyoruz çok fazla geliyor. Makedonya'daki gelir çok az buraya göre hem de şey mesela bizim dinar para birimi, paraları euroya çeviriyor sonra eurodan tl oluyor bayağı bayağı değer kaybediyor, bu da bir zorluktur bence." [kayıt 14; Position: 50-50; Author: Eğitim-62; 19.06.2017 12:38; Weight Score: 100].

K10 tarafından ise ekonomik sorun yaşamaya ilişkin olarak iş imkanının verilmemesi gerekçe olarak gösterilmiş ve şu şekilde ifade edilmiştir:

"Mesela bize de sigorta çıkarsalar çalışabilsek bizim için iyi olur. Mesela çalışacaktım ben burada sinemada ama olmadı yani. Sigortalı çalışabilsek iyi olur tabii." [kayıt 10; Position: 22-22; Author: Eğitim-62; 20.06.2017 17:15; Weight Score: 100].

“Barınma konusunda sorun yaşıyor musunuz? Barınma sorunu yaşamamanızın sebebi nedir?”

Uluslararası öğrencilerin barınma sorununa yönelik yanıtları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Uluslararası Öğrencilerin Barınma Sorunlarına İlişkin Bulgular

	f	%
Devlet yurdunun (KYK) çıkmaması	8	40.00
Arkadaş/tanıdık yardımı olmaması	7	35.00
Sorun yok	5	25.00
Pahalı	4	20.00
Ev arkadaşı bulamama	2	10.00
Geç kayıt	2	10.00

Tablo 6 incelendiğinde uluslararası öğrencilerin barınma sorunu yaşamalarına, %40.00’i devlet yurdunun (KYK) çıkmamasını, %35.00’i arkadaş/tanıdık yardımının olmamasını, %20.00’i barınmanın pahalı olmasını, %10.00’i ev arkadaşı bulamamayı, %10.00’i geç kayıt yaptırmayı gerekçe olarak gösterirken, %25.00’i sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir. Barınma konusunda yaşanan sıkıntıya devlet yurdunun (KYK) çıkmaması K15 ve K13 tarafından aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir:

"Üniversiteye ilk geldiğimizde bize KYK’da kalma fırsatı tanınsa çok iyi olurdu." [kayıt 15; Position: 30-30; Author: Eğitim-62; 19.06.2017 12:41; Weight Score: 100].

"Çünkü bilmiyorsun hangi yerde, yeni bir ülkeye gelmişsin yeni bir şehirde. Benim orada yaşadığım şehir daha küçüktü buradan. İnsanları az çok tanıyorsun burada hiçbir şey bilmiyorsun, o yüzden sıkıntı çektim. KYK daha güvenli olurdu hem ailem daha güvende hissederdi beni, hem kendim de." [kayıt 13; Position: 31-31; Author: Eğitim-62; 19.06.2017 12:41; Weight Score: 100].

Barınma konusunda sorun yaşamayan öğrenciler ise, Türkiye’de tanıdıkları, arkadaşları olduğundan ayrıca liseden beri Türkiye’de eğitim aldıklarından dolayı bu problemi daha önceden çözdükleri için bu sorunu yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Aşağıda sırasıyla K15, K2 ve K5’in ifadelerine yer verilmiştir.

"Yaşamadım ama Bulgaristan, Kosova gibi Yunanistan dışından gelen öğrenciler yaşayabilir. Bizim burada çok tanıdığımız var. Onların olmayabilir." [kayıt 15; Position: 30-30; Author: Eğitim-62; 21.06.2017 11:26; Weight Score: 100].

"Biraz karşılaştım ama sağ olsun arkadaşımın yurdunda kalıyorum. Yunanistan’dan çok arkadaşım var, onlar yardımcı oldu. Kayıt olurken falan onlar yardımcı oldu." [kayıt 2; Position: 31-31; Author: Eğitim-62; 21.06.2017 11:26; Weight Score: 100].

"Barınma sıkıntısı olmadı çünkü şey, biz lisede bir kuruma bağlıydık. O kurumun yurdunda kalıyorum. Yani bazır gibi oldu, hiç aramadım yani." [kayıt 5; Position: 33-33; Author: Eğitim-62; 21.06.2017 11:36; Weight Score: 100].

“Kültüre uyuma ilişkin sorun yaşıyor musunuz? Kültüre uyuma yönelik hangi konuda sorun yaşıyorsunuz?”

Uluslararası öğrencilerin kültüre uyum sorununa ilişkin sorulara yönelik vermiş oldukları yanıtlar Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Uluslararası Öğrencilerin Kültüre Uyum Sorunlarına İlişkin Bulgular

	f	%
Sorun yok	15	78.95
Yemek	3	15.79
Giyim	2	10.53
Bireysel olunması	1	5.26

Tablo 7 incelendiğinde uluslararası öğrencilerin kültüre uyum sağlamada, %15.79'u yemek, %10.53'ü giyim, %5.26'sı ise bireysel olunması konusunda sorun yaşadıklarını belirtirken, %78.95'i ise bu konuda sorun yaşamadıklarını ifade etmiştir. Kültüre uyum sağlama konusunda sorun yaşamama nedeni olarak atalarının Türk kültürünü devam ettirmeleri, ayrıca Edirne'nin kültürel açıdan uluslararası öğrencilere daha yakın gelmesi neden olarak gösterilmiştir. Aşağıda sırasıyla, K 7, K 10 ve K 2'nin ifadelerine yer verilmiştir.

"Ben şöyle normalde ben Osmanlıdan kalma Türkünüm zaten. Kültür sorunun yok, aynı zaten. Bizim atalarımız kültürü devam ettirmiş zaten." [kayıt 7; Position: 19-19; Author: Eğitim-62; 20.06.2017 22:22; Weight Score: 100]

"Farklılık yok. Yani biraz var ama Edirne'de hiç yok gibi. Burada mesela çocuklarla hepsinle arkadaşız yani mesela, Trakyalılarla daha iyi anlaşıyoruz. Bizim yakın. İstanbullular biraz daha değişik. Ama yani hiçbir sıkıntımız yok. Uyum sağladık yani." [kayıt 10; Position: 18-18; Author: Eğitim-62; 20.06.2017 22:22; Weight Score: 100].

"Yok. Diğer şehirlere bakınca Edirne daha çok bizim Yunanistan'a uyuyor, benziyor." [kayıt 2; Position: 19-19; Author: Eğitim-62; 20.06.2017 22:22; Weight Score: 100].

"Türk vatandaşı olmamaktan dolayı ayrımcılığa maruz kalıyor musunuz? Hangi konuda ayrımcılık yaşıyorsunuz?"

Uluslararası öğrencilerin yaşadıkları ayrımcılık sorununa ilişkin vermiş oldukları yanıtlar Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Uluslararası Öğrencilerin Yaşadıkları Ayrımcılık Konularına İlişkin Bulgular

	f	%
Yok	8	40.00
Önyargı/damgalanma	6	30.00
Arkadaşıktan soyutlanma	5	25.00
Dile hakim olmama	4	20.00
Evrak işlemlerinde zorluk	4	20.00
Fiyat farkı uygulaması	3	15.00

Tablo 8 incelendiğinde Türk vatandaşı olmamaktan dolayı, uluslararası öğrencilerin %30.00'ü önyargı/damgalanma, %25.00'ü arkadaşlıktan soyutlanma, %20.00'ü dile hakim olmama, %20.00'ü evrak işlemlerinde zorluk ve %15.00'ü ise fiyat farkı uygulaması konularında ayrımcılığa maruz kaldıklarını belirtmiş, %40.00'ü ise herhangi bir konuda ayrımcılık yaşamadıklarını ifade etmiştir. K 9 ve K 14 tarafından önyargı/ damgalanma nedeniyle ayrımcılığa maruz kalma aşağıdaki gibi ifade edilmiştir:

"Yunanistan'da yaşıyoruz diye Yunan vatandaşı yerine sayıyorlar bizi. Yunan gibi davranıyorlar o var bir tek. Herkes eşit olmalı, yani biz Türksük Türküz yani Yunan yerine saymasınlar bizi." [kayıt 9; Position: 22-22; Author: Eğitim-62; 20.06.2017 22:31; Weight Score: 100].

"Yok sadece şey yabancı uyruklu öğrenciler diyorlar falan işte yabancılar diyorlar işte o biraz zoruma gidiyor çünkü biz de Türküz yani. Türk olmasın tamam da.... Kendi aralarındaki gibi konuşmaları gerek, bizimle normal konuşmaları yani...yabancılar demesinler yani." [kayıt 14; Position: 23-23; Author: Eğitim-62; 20.06.2017 22:31; Weight Score: 100].

K6'nın, hem arkadaşlıktan soyutlanma hem de dile hakim olmama nedeniyle ayrımcılığa maruz kalmaya yönelik ifadeleri ise şu şekildedir:

"Ama çoğu zaman mesela biz farklı görüyorlar. Takılmıyorlar mesela bizim sınıfta, biz tek yabancı uyruklularla takılıyoruz. Mesela Bulgaristan göçmeni Ayşenur falan hep birlikte takılıyoruz." [kayıt 6; Position: 11-11; Author: Eğitim-62; 19.06.2017 10:41; Weight Score: 100].

"Mesela bir kelime söylüyorum aaa öylemi öylemi... işte düzeltmiyorlar mesela onla dalga geçiyorlar. İşte sürekli sen öyle demiştin işte sen böyle demiştin, benim yanlış dediğim bir şeyi sürekli kullanıyorlar. Beni düzeltmiyorlar mesela bak burada yanlış yaptın bak bu böyle değil veya tonlaman burada farklı, şiven burada böyle diye hiç kimse düzeltmiyor. Güliyorlar, ne bileyim çok şöyle konuşuyorsun..." [kayıt 6; Position: 13-13; Author: Eğitim-62; 20.06.2017 23:22; Weight Score: 100].

“Sosyal ortamlara katılma/yalnızlık konusunda sorun yaşıyor musunuz? Hangi konuda yalnızlık yaşıyorsunuz?”

Uluslararası öğrencilerin sosyal ortamlara katılma/yalnızlık konusundaki sorulara vermiş oldukları yanıtlar Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9. Uluslararası Öğrencilerin Sosyal Ortama Katılma / Yalnızlık Sorunlarına İlişkin Bulgular

	f	%
Sosyal ortama katılma sıkıntısı yok	14	66.67
Yalnızlık sıkıntısı yok	13	61.90
Aileden uzak olmak	7	33.33
Arkadaşın olmaması	6	28.57
Çekingenlik	3	14.29

Tablo 9 incelendiğinde uluslararası öğrencilerin sosyal ortamlara katılma/ yalnızlık konusunda yaşadıkları sorunlarına %33.33'ü aileden uzak olmayı, %28.57'si arkadaşın olmamasını, %14.29'ü ise çekingenliği gerekçe olarak göstermiştir. %66.67'si sosyal ortamlara katılma ve %61.90'ı ise yalnızlık konusunda sıkıntı yaşamadıklarını ifade etmiştir. Geldikleri yerden arkadaşlarının olması nedeniyle sosyal ortama katılma ve yalnızlık sorunu yaşamadıklarını ifade etmişlerdir. Sırasıyla K2, K11 ve K8'in ifadelerine aşağıda yer verilmiştir.

"Yok. Bizim yurtta bizim Yunanistan'dan 4 kişiyiz. Hep birlikteyiz o yüzden öyle bir sıkıntım yok." [kayıt 2; Position: 35-35; Author: Eğitim-62; 20.06.2017 23:14; Weight Score: 100].

"Yok sıkıntım arkadaşlarım var buralı mesela. Genel olarak arkadaşlarım Yunanistanlı. Buradaki arkadaşlarla çok iyi anlaştıklarım var sınıftan." [kayıt 11; Position: 26-26; Author: Eğitim-62; 20.06.2017 23:14; Weight Score: 100].

"İlk buraya geldiğimde sıkıntı yaptım ama sonra arkadaşlar falan liseden olunca alıştım sonra olmadı. İlk haftalar daha sık gidip geliyordum, sonra alıştım." [kayıt 8; Position: 39-39; Author: Eğitim-62; 21.06.2017 11:57; Weight Score: 100].

“Üniversitenin uluslararası öğrencilere verdiği hizmetleri nasıl görüyorsunuz? Neler yapılabilir?”

Uluslararası öğrencilerin üniversitenin verdiği hizmetleri değerlendirmelerine ve önerilerine yönelik vermiş oldukları yanıtlar Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Uluslararası Öğrencilerin Üniversitenin Hizmetlerini Değerlendirmelerine ve Önerilerine İlişkin Bulgular

Üniversitenin Verdiği Hizmetlerin Değerlendirilmesi		
	f	%
Hizmet iyi	7	63.64
Hizmet yok/az	3	27.27
Kontenjan az	3	27.27
Üniversitenin Hizmetlerine Öneriler		
Etkinlik	9	75.00
Yönlendirme	3	25.00
Konferans	2	16.67
Dil kursu	1	8.33
Topluluk kurmak	1	8.33

Tablo 10 incelendiğinde üniversitenin verdiği hizmetleri uluslararası öğrencilerin %63.64'ü iyi, %27.27'si yok/az, %27.27'si ise ayrılan kontenjanı az bulmaktadır. Üniversitenin hizmetlerine, %75.00'ü etkinlik yapmayı, %25.00'ü yönlendirmeyi, %16.67'si konferansı, %8.33'ü dil kursunu, %8.33'ü topluluk kurmayı öneri olarak sunmuştur. Üniversitenin verebileceği hizmetlere öneri olarak özellikle Türk ve uluslararası öğrencilerin birlikte katılabileceği etkinliklerden bahsedilmiştir. Aşağıda K6 ve K14'ün ifadelerine yer verilmiştir:

"Mesela Edirne çok güzel, karaağaç olabilir, gezi olabilir. Tanıtım amaçlı bir gezi olsun ama karma Türk öğrencilerle birlikte. Onlar da bizim şeyimizi öğrensin biz de onlarınkini, yani sosyalleşelim en azından." [kayıt 6; Position: 47-47; Author: Eğitim-62; 21.06.2017 12:55; Weight Score: 100].

"Etkinlikler olsa aslında çok daha iyi olur. Mesela bence diğer arkadaşlar da buradaki arkadaşlar da katılabilir. Öyle etkinlikler olsa çok çok daha iyi olur. Bu etkinlikler herkesin bölümüyle alakalı olabilir. çok çok daha iyi şeyler yapabiliriz." [kayıt 14; Position: 43-43; Author: Eğitim-62; 21.06.2017 12:55; Weight Score: 100].

Aynı zamanda özellikle ilk yıl öğrencilerin hizmetlerden daha iyi faydalanabilmesi için yönlendirmenin yapılması gereğinden de bahsedilmiştir. Aşağıda K21'in ifadelerine yer verilmiştir:

"İlk sene kayıt olmak için çok uğraştım. Burada çok uğraştırıyorlar. Bazıları yardımcı olmak istemiyor. Bu konuda yönlendirme olmalı." [kayıt 21; Position: 49-49; Author: Eğitim-62; 20.06.2017 23:02; Weight Score: 100].

"Akademik başarısızlık yaşıyor musunuz? Akademik başarısızlık yaşamanızın sebebi nedir? Ne yapılırsa bu sorun çözülebilir?"

Uluslararası öğrencilerin akademik başarısızlık nedenleri ve önerilerine yönelik yanıtları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11. Uluslararası Öğrencilerin Akademik Başarısızlık Sebeplerine Ve Önerilerine İlişkin Bulgular
Akademik Başarısızlık Sebepleri

	f	%
Dile hakim olamama	15	78.95
Temelin olmaması	8	42.11
Müfredat zor	6	31.58
Akademik Başarısızlığa Öneriler		
Kurs/ek ders	2	40.00
Kitap okumak	2	40.00
Akran eğitimi	2	40.00
Sınav bilgilendirilmesi	1	20.00
Ders çalışma	1	20.00

Tablo 11 incelendiğinde uluslararası öğrencilerin akademik başarısızlık yaşamalarına, %78.95'i dile hakim olamamayı, %42.11'i temelin olmamasını, %31.58'i müfredatın zor olmasını göstermiştir. Yaşadıkları akademik başarısızlığa yönelik, %40.00'ü kurs/ek dersi, %40.00'ü kitap okumayı, %40.00'ü akran eğitimini, %20.00'ü sınav bilgilendirilmesini ve %20.00'ü ders çalışmayı öneri olarak sunmuştur. Akademik başarısızlık yaşamalarının en önemli sebebi ise dile hâkim olamamadır. K 18 ve K 12'nin bu konudaki ifadelerine aşağıda sırasıyla yer verilmiştir:

"Ders çalışmıyorum; çünkü anlayamıyorum. Hazırlığı geçerek geldiğim için burada bir kurs görmedim ama Türkçe benim için en önemli sorun. Bu nedenle başarısızım." [kayıt 18; Position: 49-49; Author: Egitim-62; 22.06.2017 10:41; Weight Score: 100].

"Gerçekten hani uğraşıyorum, ders de çalışıyorum tabi ki, uğraşıyorum bir şeyleri anlatmak için doğru düzgün anlatmak için ama bunu kağıda yazarken düzgün bir şekilde yazmak istiyorum. Bu da birazcak zaman alıyor. Bazen hiç böyle hızlı hızlı yapıyorum hani bitirebilmek için görüyorum mesela sınıf arkadaşlarım birer ikişer sayfa doldurmuşlar ben o an kısa kısa yazmışım. Diyorum acaba hoca beni anlayacak mı? Benim ne anlatmak istediğimi anlayabilecek mi? Veya doğru cümleler kurabildim mi diye düşünüyorum bayağı bu konuda... ama yapabileceğime inanıyorum." [kayıt 12; Position: 47-47; Author: Egitim-62; 22.06.2017 10:45; Weight Score: 100].

Özellikle uluslararası öğrencilere yönelik kursun olması akademik başarısızlığa ilişkin öneri olarak sunulmuştur. K11'in bu konudaki ifadeleri ise şu şekildedir:

"Mesela bu konuda üniversite ayrı bir kurs verebilir yabancı uyruklu öğrencilere. Daha kolay anlatılacak bir şekilde, mesela hoca anlatıyor, Türk öğrencilerin anlayacağı şekilde. Biz yani yabancı öğrenciler daha zorlanıyoruz yani. Daha kolay anlatması lazım." [kayıt 11; Position: 46-46; Author: Egitim-62; 22.06.2017 11:00; Weight Score: 100].

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada yükseköğretimde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sorunları ve bu sorunların ortaya çıkma nedenleri ile bu sorunlara yönelik önerileri incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre, araştırmaya katılan uluslararası öğrenciler tarafından "Akademik başarısızlık" en önemli sorun olarak görülmüştür. "Uluslararası öğrencilerin akademik başarısızlık sebepleri ve önerileri" ile ilgili sonuçlara göre ise; bu konuda en önemli sorun dile hâkim olmamak görülürken, bunu sırasıyla temelin olmaması, müfredatın zor olması izlemiştir. Yaşadıkları akademik başarısızlığa yönelik sundukları çözüm önerileri ise; kurs/ek ders düzenlenmesi, kitap okumak, akran eğitimi, sınav bilgilendirilmesi ve ders çalışmak olarak sıralanmıştır. Alanyazın incelendiğinde, dil becerilerindeki yetersizliğin öğrencilerin dersi kavramaları, takip etmeleri, not etmeleri, okuma ve yazılı ödevleri ve sınavları bitirebilme ve düşündüklerini sözel olacak şekilde ifade edebilmeleri, okulda soru sorma yeteneklerinin azalmasına ve akademik başarılarının düşmesine neden olduğu belirtilmiştir (Allaberdiev, 2007; Can, 1996; Kılıçlar vd., 2012). Şahin ve Demirtaş (2014), İnönü

Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin akademik başarılarının düşük olduğu, öğrenci transkriptlerinin analizi sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu başarısız tablonun altında yatan nedenlerin temelde dile hâkim olmadaki yetersizliklerin olduğu görülmektedir. Ancak dil sorununun dışında öğrencilerin akademik hazır bulunuşluklarının da düşük olduğu, öğrenci yerleştirmede Türk öğrencilere uygulanan sınav ve alan zorunluluğunun olmadığı görülmektedir. Derman (2010), Türkçe hazırlık sınıfından sonra öğrenim gördükleri lisans programlarında karşılaştıkları en büyük sorunun akademik kaynakları yeterince anlayamamaları, ders ortamında ya da sınavlarda kendilerini yazılı ve sözlü olarak Türkiye Türkçesiyle yeterince ifade edememeleridir. Maden, Dinçel ve Maden (2015), Giresun Üniversitesi'nde uluslararası öğrencilerle yapmış oldukları araştırmalarının sonucunda, uluslararası öğrencilerin anadili, alfabe, öğretmen, müfredat, materyal ve yöntem-tekniklerden kaynaklanan eksikliklerden hareketle gereken bilişsel ve duyuşsal yeterliliği gösteremediklerini; bu durumun, dil öğretim sürecinde, öğrenci güdülenmesinin, tutumunun, ilgisinin ve öğrenme düzeyinin istenen seviyeye ulaşmasını engellediğini bildirmişlerdir. Uluslararası öğrencilerin dili öğrenmesi sürecinde dilin öğretilmesinde de bir takım sorunlar yaşandığı dikkati çekmektedir. Araştırmalar, Türkçeyi yabancı dil olarak öğretecek okutmanların yetiştirilmesi, ders içeriğinin ihtiyaca göre düzenlenmesi, ders materyallerinin, öğretim ilke ve yöntemlerinin geliştirilmesi ve ölçme-değerlendirme sisteminin gözden geçirilmesi konularında öneriler sunmaktadırlar (Açık, 2008; Akış, 2010; Derman, 2010; KAM, 2015; Özyürek, 2009; Seymen & Tok, 2015).

Ülkeler arasında eğitim sistemindeki farklılıklar da eğitime uyum sürecinde önemli bir rol oynamaktadır. Uluslararası öğrencilerden hem Türk kültürüne hem de Türkiye'nin eğitim sistemine uyum sağlamaları beklenmektedir. Eğitim uyumu, genellikle eğitim kültürü, sistemi ve dili içermektedir. Eğitim uyumu; öğrenmenin yeni metotlarını, öğretmenlerin değişik davranışlarını, öğrencilerin öğretmenlerden değişik beklentilerini, farklı araştırma metotları ve müfredat içeriğini kapsamaktadır. Bunun yanısıra eğitim sisteminin farklı olmasının da uluslararası öğrenci üzerinde olumsuz etkisi olabilmektedir (Ghanbary, 2017).

Araştırmaya katılan uluslararası öğrenciler tarafından ikinci sırada “Üniversitenin uluslararası öğrenciler için hizmetlerin azlığı” belirtilmiştir. “Uluslararası öğrencilerin üniversitenin hizmetlerini değerlendirmeleri ve önerileri” ile ilgili sonuçlara göre de; öğrencilerin büyük çoğunluğu üniversitenin kendilerine sunduğu hizmetleri iyi, bir kısmı ise ya hiç yok ya da az olarak sıralanmıştır. Üniversitenin hizmetlerine yönelik öneriler ise; etkinlik düzenlemek, yönlendirme, konferans, dil kursu, topluluk kurmaktır. Uluslararası öğrencilerin öğrenim amacıyla geldikleri ülkede üniversitenin hizmetlerinden memnun olmaları, onların eğitime ve bulunduğu kültüre uyumunu kolaylaştıracaktır. Üniversiteler, öğrenim görmek amacıyla gelen öğrencilerin memnuniyet düzeylerini de belirleyerek öğrencilere sundukları hizmetleri geliştirmeyi amaçlamaktadırlar (Yağcı, Çetin & Turhan, 2007).

Bu sorunu takiben önemli gördükleri bir sonraki sorun “Aileden uzak olma”dır. “Uluslararası öğrencilerin sosyal ortama katılma /yalnızlık sorunları” ile ilgili sonuçlarda da; öğrencilerin çoğunluğunun sosyal ortamlara katılma ve yalnızlık konusunda sıkıntı yaşamadıkları tespit edilmiştir. Sosyal ortama katılma ve yalnızlık sorunu yaşayan öğrenciler; aileden uzak olmak, arkadaşın olmaması ve çekingenliği gerekçe olarak bildirdikleri görülmüştür. Uluslararası öğrencilerin sosyalleşme ve yalnızlık konusunda sıkıntı yaşamamaları, ortak tarihi, kültürel ve dini değerlere sahip olmak, kendi memleketlerinden öğrenim görmek üzere Trakya Üniversitesi'ne gelenlerin yoğunluklu olması, Batı Trakya ve Balkanlardan gelen öğrencilerin uyumunu kolaylaştırmaktadır. Özellikle Yunanistan ve Bulgaristan'dan gelen öğrenciler sık sık ailelerini görme imkânına sahiptirler. Traş ve Güngör'de (2011), uluslararası Türk asıllı öğrencilerin Türkiye'de öğrenim görmekten memnun olduklarını, bu öğrencilerin sosyal destek aldıkları arkadaş çevresiyle çeşitli kurs ve sosyal etkinliklere katılanların daha yüksek düzeyde sosyal bağlılık yaşadıkları, böylece kendilerini bu toplumun ve ülkenin bir parçası olarak algıladıklarını ortaya koymuşlardır.

Ayrıca uluslararası öğrenciler diğer sorun olarak, “Türk vatandaşı olmamaktan dolayı ayrımcılığa maruz kalma” sorununu sıralamışlardır. “Uluslararası öğrencilerin yaşadıkları ayrımcılık”

ile ilgili sonuçlar; herhangi bir konuda ayrımcılık yaşamadıkları, önyargı/damgalanma, arkadaşlıktan soyutlanma, dile hâkim olamama, evrak işlemlerinde zorluk ve fiyat farkı uygulaması konularında ayrımcılığa maruz kaldıkları şeklinde olmuştur. Yardımcıoğlu, Beşel ve Savaşan (2017), Sakarya Üniversitesi'nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerle yapmış oldukları araştırmanın sonucunda, Türkiye'deki insanların uluslararası öğrencilere karşı ön yargılı olmadığını ve öğrencilerin farklılıkları nedeniyle dışlanmadıklarını tespit etmişlerdir. Başka bir kültürde, başka bir dille iletişim kurmaya ve hayatını devam ettirmeye çalışırken bazı sosyal problemlerle karşılaşmak ve başa çıkmak zorunda kalan, sosyal yaşamdan kopuk bir şekilde yurt ve okul arasında geçen bir öğrenim süreci, uluslararası öğrencilerin uyumla ilgili sorunlarını daha da derinleştirmektedir (Deraman, 2010). Henüz dil yeterliliğinin olmaması nedeniyle özellikle, deyimler, mecazlar, kinayeler, kalıplaşmış sözler, yöresel kullanımlar vb. dil unsurları öğrenciler için çoğu zaman anlama güçlüklerine neden olmaktadır. Sakarya örneğinde yer alan uluslararası öğrencilerin hemen hemen tamamı, Türk arkadaşlarının Türkçeleri dolayısıyla kendileri ile dalga geçtiğini, bunun da konuşma motivasyonlarını düşürdüğünü, konuşmaya korktuklarını ve çekindiklerini bildirmişlerdir. Dile hâkim oldukça sosyal ve kültürel uyum da gerçekleşmektedir. Kumcağız, Dadashzadeh ve Alakuş (2016), Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nde eğitim gören uluslararası öğrencilerin sınıf düzeylerine göre yaşadıkları sorunları belirlemek amacıyla yapmış oldukları çalışmada; 1. sınıf ve 2. sınıf öğrencilerinin dili algılamakta zorlandıkları ve sorun yaşadıkları, 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin dil becerilerinin zaman içinde daha yüksek düzeyde olduğu, sosyokültürel sorunların sınıf düzeyi yükseldikçe azalmasının nedeni olarak, öğrencilerin üst sınıflara yükseldikçe sosyal etkinliklere katılımlarında yabancı dil yeterliliklerinin zaman içinde artmasının etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Uluslararası öğrenciler için hangi ülkede olursa olsun başvuru ve kabul sürecinde yerine getirilmesi gereken bir yığın prosedür bulunmaktadır. Türkiye, bu konularda göreceli olarak fazla sorun yaşanmayan ülkelere biri konumunda bulunmaktadır (KAM, 2015). Evrak işlemlerinde zorluk yaşanması, bu konudaki mevzuat, bürokrasinin işleyişi ve bu konuyla ilgilenen personelin kişisel tutumuyla ilişkilendirilebilir. Taksi ücretleri, konaklama, kira ve alışveriş gibi konularda yabancılara fiyat farkı uygulaması Türkiye'de sık karşılaşılan bir durumdur. Sakarya Üniversitesi örneğinde; yapılan mülakatlarda öğrenciler, bazı esnafın öğrencilere mal satarken daha yüksek fiyat uyguladığını, taksicilerin yüksek ücret istediklerini bildirmişlerdir (Yardımcıoğlu, vd., 2017).

Uluslararası öğrenciler bir sonraki sorun olarak, "Ekonomik sıkıntı" sorununu ifade etmişlerdir. "Uluslararası öğrencilerin ekonomik sorunları" ile ilgili elde edilen sonuçlar; burs verilmemesi, harç ödemek, devlet yurdunun çıkmaması, iş imkânının verilmemesi ve sağlık güvencesi olarak sıralanmıştır. Uluslararası öğrenciler ile yapılan çalışmalarda en önemli sorunlardan birisinin ekonomik sorunlar olduğu görülmektedir. Bu sorun sadece Türkiye'de öğrenim gören uluslararası öğrencilere özgü bir sorun değildir. Farklı ülkelerde yapılan çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmüştür (Dzansi & Mapesela, 2012; Malaklolunthu & Selan, 2011; Munoz & Munoz, 2000; Sherryi Thomas & Chui, 2009). Yapılan araştırmalar, uluslararası öğrencilerin aldıkları burs miktarının yetersiz kaldığını ortaya koymuştur (Çağlar, 1999; Güçlü, 1996; Kaçmazoğlu & Şeker, 1998). Açıkalin, Demirel ve Önsoy (1996) ise yaptıkları çalışmada, öğrencilerin ekonomik kaynaklarının sadece aileleri olduğu ve aileleri tarafından gönderilen paranın da yetersiz kaldığı belirlenmiştir. Uluslararası öğrencilerin sorunları ile ilgili Can (1996), öğrencilerin ilk yıl yoğun olmak üzere, barınma sorunu yaşadıklarını, enflasyon, sağlık ve trafik sorunlarının öğrencileri de etkilediğini, öğrencilerin yiyecek masraflarının en önemli sorunlarından biri olduğunu, öğrencilere verilen burs miktarlarının çok düşük olduğunu belirtmiştir. Türkiye burslarının akademik başarı esaslı olması, bu kriteri karşılayamayan öğrencilerin hali hazırda burs imkânlarından da yararlanamaması ile sonuçlanmaktadır. Ekonomik olarak öğrencileri zorlayan en önemli hususlardan birisi, harç parası ödemek olarak tespit edilmiştir. Şahin ve Demirtaş (2014), 2012-2013 öğretim yılında İnönü Üniversitesi'nde öğrenim gören 96 gönüllü uluslararası öğrenci ile görüşmüşlerdir. Çalışma sonucunda, öğrencilerin önde gelen sorunlarının daha çok ekonomik olup, okul harçları, yemek kartı ve yemek, ulaşım ve barınma gibi konularda yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Yine Kiroğlu vd.nin (2010) yapmış olduğu araştırmanın sonucunda, eğitim fakültesinde öğrenim gören

uluslararası öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları ekonomik sorunlar arasında harç parasının fazla olması, burslardan ve sigortadan yararlanılamıyor olması, kiraların yüksek olması yer almaktadır. KAM'nin (2015), uluslararası öğrencilerle ilgili hazırlamış olduğu raporda, OECD ve G-20 ülkelerinin öğrenimi fiyatlandırma politikalarına ilişkin verilere bakıldığında Türkiye, uluslararası öğrencilerden yerli öğrencilere kıyasla daha yüksek ücret alan ülkeler arasında yer almaktadır.

Uluslararası öğrenciler bir sonraki sorun olarak, “Dile hâkim olamama” sorunundan bahsetmişlerdir. “Uluslararası öğrencilerin Türkçe ile ilgili sorunları ve önerileri” ile ilgili elde edilen sonuçlarda; uluslararası öğrencilerin Türkçe ile ilgili olarak sırasıyla anlama, konuşma ve yazma becerilerinde sorun yaşadıkları bildirilmiştir. Dil sorununu çözmeye ilişkin öneriler ise; kursa gitmek, kitap okumak, sosyal ortamlara katılmak, dil sınavının zorlaştırılması, Türkçe konuşmak ve hazırlık döneminin verimli olması olarak sıralanmıştır. Bu sonuç, Özçetin'in (2013) uluslararası öğrencilerin “Türkiye’de buldukları sürede en çok zorlandıkları konuların başında, Türkçe konuşma gelmektedir” bulgusuyla örtüşmektedir. Benzer şekilde, Kırışlı vd.nin (2010), Türkiye’deki bir üniversitenin eğitim fakültesinde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin eğitime ve dile ilişkin sorunlarını belirlemeyi amaçladıkları çalışmalarının sonucunda; öğrencilerin Türkçeye yeterince hâkim olamayışlarının, okuduğunu anlama becerisini de olumsuz etkilediği, Türkiye’ye geldikleri ilk günlerde genel olarak kendini ifade etmede sıkıntı yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Özyürek (2009) de uluslararası öğrencilerin en başarılı oldukları alanın okuma becerisi olduğu sonucuna varmıştır. Bunun sebebi Türkçenin yazıldığı gibi okunan bir dil olmasıdır. Ancak aynı araştırma, öğrencilerin anlama, konuşma ve yazma becerilerinde zorluklar yaşadıklarını bildirmektedir. Öğrencilerin, özellikle anlamını bilmedikleri bazı ifadelerde ve terimlerde zorlandıkları; günlük hayatla ilgili ifadeleri anlamakta zorluk çekmemekle birlikte sözcüklerin mecaz ve yan anlamlı kullanımlarını, atasözlerini, deyimleri anlamakta zorlandıkları; günlük hayatta konuşurken selamlaşma, adres sorma, yön tarif etme gibi konularda sıkıntı yaşamazken, kelime hazinelerinin yetersizliği ve Türkçedeki kelimelerin temel anlamları dışında kullanılması konusunda güçlük çektikleri; kısa cevaplı soruları ve karmaşık olmayan basit cümleleri ve günlük hayatla ilgili ifadeleri yazmakta güçlük çekmezken, bir konunun özetini çıkarma ya da not tutma gibi konularda zorluk çektikleri tespit edilmiştir. Uluslararası öğrencilere Türkçe öğretilirken akademik dile müfredatta fazla yer verilmemektedir. Bundan dolayı öğrenciler, birinci sınıfa başladıklarında akademik dile alışmakta zorluk çekmektedirler. Buna çözüm olarak daha üniversiteye başlamadan önce öğrencilere Türkçe öğretilirken kendi meslekleri ile ilgili akademik makalelerin okutulması, onların üniversite eğitimine daha hızlı uyum sağlamalarına etki edecektir (Pirliyeve, 2010). Yardımcıoğlu vd. (2017), benzer şekilde uluslararası öğrencilerle yapmış oldukları araştırmanın sonucunda; öğrencilerin en önemli probleminin dil (akademik anlamda) problemi olduğu görülmüştür. Mülakatlarda da anket sonuçlarına benzer şekilde öğrencilerin en fazla belirttikleri sorun özellikle sözel dersleri anlama ve yazılı sınavlarda yazma olmuştur.

Ayrıca uluslararası öğrenciler bir başka sorun olarak, “Kültüre uyum sağlayamama” sorununu sıralamışlardır. “Uluslararası öğrencilerin kültüre uyum sorunları” ile ilgili elde edilen sonuçlara göre; büyük oranda kültüre uyum sağlamada bir sorun yaşanmadığı, ancak birkaç öğrenci yemek, giyim ve Edirne’de daha fazla bireysel yaşamın olmasından dolayı sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Kültürel farklar, bireyin uyum gücünü çekmesine neden olmaktadır. Eğer içine girilen yeni çevre kendi kültürüne benziyorsa daha az, benzemiyorsa daha fazla uyum sorunu ile karşılaşılacaktır (Karoğlu, 2007). Uluslararası öğrencilerin uyumu ile ilgili yapılan araştırma sonuçları, öğrencilerin gittikleri ülkede toplum kuralları, yemek kültürü, giyim alışkanlıkları, dini inançlar, eğlence alışkanlıkları, karşı cins ile ilişkiler gibi kültürel farklılıklarla ilgili çeşitli sorunlar yaşadıklarını (Aksu & Paykoç, 1986; Güleç & İnce, 2013; Gülnar & Balcı, 2010; Kırışlı vd., 2010; Koç vd., 2004; Yardımcıoğlu vd., 2017) bildirmiş olsalar da; özellikle tarihi ve kültürel bağların yoğun olduğu coğrafyalardan gelen öğrencilerin kültüre uyum sağlamada sorun yaşamadıkları söylenebilir. Kırışlı vd. (2010), uluslararası öğrencilerin sosyokültürel ve ekonomik sorunlarına yönelik araştırmalarında; Türk Cumhuriyetleri ile Türk ve akraba topluluklarından gelen öğrencilerin Türkiye’de önyargı ve dışlanma ile karşılaşmadıklarını, gelenek-göreneklerin benzemesi nedeniyle bir sorun yaşamadıklarını

belirlemişlerdir. Bunun nedeni olarak da araştırmaya katılan öğrencilerin geldikleri ülkelerin kültürleriyle Türk kültürünün benzerlik göstermesi, tarihsel ve kültürel bağların olduğu ülkelerden gelmiş oldukları, dini birliktelik olduğu ve sonuç olarak Türklerle iyi arkadaşlık kurmuş olmalarına bağlamıştır. Yine aynı kategoride yer alan uluslararası öğrencilerin uyumu ile ilgili başka bir çalışmada, bu öğrencilerin kendilerini Türkiye’de rahat hissettikleri, Türkiye’deki hayat şartlarına kolayca uyum sağladıkları, kendilerini ve fikirlerini kolaylıkla ifade edebildikleri, Türk halkının kendilerine çok sıcak davrandığı, yaşadıkları şehirdeki insanlarla rahatlıkla sosyal ilişkiler kurabildikleri sonucuna ulaşılmıştır (Bayraktaroğlu & Mustafayeva, 2010; Derman, 2010).

Diğer sorunları takip eden sorun olarak “Barınma sıkıntısı” belirtilmiştir. “Uluslararası öğrencilerin barınma sorunları” ile ilgili elde edilen sonuçlar; devlet yurdunun (KYK) çıkmaması, arkadaş/tanıdık yardımının olmaması, barınmanın pahalı olması, ev arkadaşı bulamamak, geç kayıt yaptırmak, barınma sorunun olmaması olarak sıralanmıştır. Alanyazında uluslararası öğrencilerle ilgili yapılan araştırmalarda barınma, önemli bir sorun olarak tespit edilmiştir (Dzansi & Mapesela, 2012; Ercan, 2001; Kıroğlu vd., 2010; Munoz & Munoz, 2010; Özçetin, 2013; Özkan & Acar Güvendir, 2015). Barınma sorunu ve ekonomik sorun birbiri ile ilişkilidir. Devlet yurdunun (KYK) çıkmaması durumunda öğrenciler özel bir yurda, pansiyona veya aparta yerleşmek ya da ev kiralamak zorunda kalmaktadırlar. Bu da aynı zamanda ekonomik sorunu beraberinde getirmektedir. Barınma sorunu yaşamayan öğrenciler ise Türkiye’de akraba, tanıdık veya arkadaş yanında kalan öğrencilerdir. Nitekim benzer şekilde Kıroğlu vd.nin (2010) çalışmasında, uluslararası öğrencilerin hiçbirinin barınma sorunu yaşamadığı ve çoğunluğunun evde arkadaşlarıyla birlikte kaldıkları belirlenmiştir. KAM’nin (2015) uluslararası öğrencilerle ilgili çalışması kapsamında yapmış olduğu görüşmelerde de benzer bir sonuç dikkati çekmektedir. Barınma konusunda yaşanan sorunlar nedeniyle öğrencilerin kendi ülkelerinden gelen diğer öğrencilerle beraber yaşamayı tercih ettikleri belirtilmiştir. Bu durumun diğer öğrencilerle iletişimi ve Türkçe öğrenimini olumsuz etkilediği görülmektedir.

Yeterli sayıda uluslararası öğrencilerin devlet yurtlarından yararlanamaması da barınma ile ilgili en önemli sorunlardan birisidir. Yüksek Öğretim Kredi ve Yurtlar Kurumu (YURTKUR) Yurt İdare ve İşletme Yönetmeliği’nin 8’inci maddesi, 5978 sayılı Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile ilgili diğer mevzuat hükümleri uyarınca, burslu uluslararası öğrenciler ve Yükseköğretim Kurulu tarafından yürütülen uluslararası değişim programlarından yararlanacak uluslararası öğrenciler için belli bir oranda kontenjan ayrılmaktadır. Uluslararası öğrencilere ayrılan yatak sayısı ile gerçek ve tüzel kişilerle YURTKUR arasında yapılan protokollerdeki özel hükümlere göre ayrılan yatak sayısı dışında kalan boş kontenjanın yüzde 1’i de diğer uluslararası öğrencilere tahsis edilmektedir. Ancak artan sayı göz önüne alındığında bu kontenjan yetersiz kalmaktadır. Harç parasının yüksek olması, burs alamamak ve devlet yurdunun çıkmaması gibi sorunlar bir araya geldiğinde ekonomik anlamda sadece aileden gelen desteğin yetersiz kalması beklendik bir durumdur. Bu nedenle öğrenciler iş bulup çalışma ihtiyacı içine girmektedirler. Uluslararası öğrencilerin eğitim gördükleri süre içerisinde buldukları ülkede çalışmaları için birçok ülke tarafından farklı uygulamalara gidilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Kanada ve Avustralya gibi yükseköğretim sistemini uluslararası öğrenciler için daha çekici hale getirmiş ülkeler incelendiğinde, ülkeden ülkeye sınırlılıkları değişen çalışma izinlerinin verildiği gözlenmektedir. Eğitim-öğretim döneminde yarı zamanlı çalışma, tatil dönemlerinde tam zamanlı çalışma, yaz tatilinde staj yapma, mezuniyet sonrası belli bir süre (örneğin 1 sene) o ülkede kalarak tam zamanlı çalışma olanakları, söz konusu ülkelerdeki uygulamalar arasında dikkat çekmektedir (KAM, 2015). Ancak Türkiye’de 27.2.2003 tarihli ve 4817 sayılı Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkında Kanun’a göre yabancıların Türkiye’de bağımlı veya bağımsız çalışmaya başlamadan önce izin almaları gerekmektedir. 4817 sayılı Kanun uluslararası öğrencilerin çalışmasına ilişkin özel bir düzenleme ihtiva etmemektedir. Mevzuata göre çalışma izni kişilerden bağımsız olarak işveren kurumlara verilmekte ve kişinin ikamet iznine sahip olması şartı aranmaktadır. Fakat mevcut Kanun, yükseköğretimde uluslararası olmaya hizmet edecek yeterlilikte bulunmamakta olup mevzuatta

değişiklik yapılması gündemdedir. Bu değişikliklerle uluslararası öğrenciler konusundaki sorunların giderilmesine yönelik bir sistem oluşturulması faydalı olacaktır (KAM, 2015).

Sağlık güvencesi, önemli bir sorun olarak ortaya çıkmıştır. Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sağlık sigortasına ilişkin hususlar 31.5.2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu’nda düzenlenmektedir. 29.5.2013 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 6486 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’la 5510 sayılı Kanun’un 60’ıncı maddesinde yapılan değişiklikle Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrenciler için zorunlu olan genel sağlık sigortası uygulamasına son verilmiştir. Yeni düzenlemeye göre Türkiye’de öğrenim gören uluslararası öğrenciler, ilk kayıt tarihinden itibaren üç ay içinde talepte bulunmaları hâlinde genel sağlık sigortalısı olabilmektedir. Bu sürede talepte bulunmayanlar hakkında ise öğrenimleri süresince genel sağlık sigortası hükümleri uygulanmamaktadır. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü’nün 19.01.2015 tarihli ve 2015/4 sayılı Genelgesi’ne göre 5510 sayılı Kanun’un 60’ıncı maddesinin 7’nci fıkrası kapsamındaki uluslararası öğrencilerin ödeyecekleri genel sağlık sigortası aylık prim tutarı 01.01.2015 ile 30.06.2015 tarihleri arasında 48.06 TL ve 01.07.2015 ile 31.12.2015 tarihleri arasında 50.94 TL’dir. Aylık primler düzenli bir şekilde yatırılmadığı takdirde öğrenciler sağlık hizmetinden yararlanamamaktadırlar. Babadağ, Çulha ve Köşgeroğlu (2014), uluslararası öğrencilerin sağlık sorunları ile ilgili tıbbi yardım alırken zorlandıkları konuların iletişim zorlukları, kendi ülkelerine göre sağlık çalışanlarından daha az danışmanlık hizmeti alabilmeleri, sağlık sigortası düzenlenene kadar geçen sürede sağlık giderlerini kendileri karşılamak zorunda kalmaları olduğunu tespit etmişlerdir.

Genel olarak, araştırma sonuçları, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin yaşadığı sorunların dil, ekonomi, barınma, sağlık, kültür, sosyalleşme ve eğitim konularında çeşitli sorunlar yaşadıklarını ortaya koymuştur. Öğrencilerin kendi getirdikleri çözüm önerileri de göz önüne alındığında araştırma sonuçları bağlamında şu öneriler getirilebilir:

- Uluslararası olma yolunda konunun bir hükümet politikası olarak ele alınarak yükseköğretim kurumu ile birlikte ilgili tüm kurumları da kapsayan, uluslararası öğrencilere yönelik ulusal bir strateji ve eylem planı geliştirmesi, uygulanması ve değerlendirilmesi gerekmektedir.
- Üniversitelerin alt yapı (fiziki koşullar, barınma, sosyal imkânlar), teknik, akademik ve idari personel sayısı, eğitim programlarının çeşitliliği, akreditasyon gibi konularda güçlendirilmesi gerekmektedir.
- Üniversite tanıtımlarının kapsamlı her türlü soruya cevap verecek şekilde hazırlanması gerekmektedir.
- Nitelikli oryantasyon programları hazırlanıp uygulanmalıdır. Sorun ve beklentileri tespit etmek, çözüme kavuşturmak için içinde personeli bulunan merkez ve ofisler oluşturulmalıdır.
- Öğrenci başvuru, seçim ve kabul sürecinde pratik ve esnek uygulamalara ihtiyaç vardır.
- Mevzuat ve bürokratik işlemler öğrencilere eziyet haline getirilmeden en aza indirgenmeli, çalışma izni, sağlık sigortası gibi konularda mevzuatta düzenlemelere ihtiyaç vardır.
- Burs programları konusunda mevcut programlar dışında programlara ihtiyaç vardır. Seçim süreci, başvuru kriterleri ve burs miktarları yeniden gözden geçirilebilir.
- Türkçenin yabancı bir dil olarak öğretilmesine yönelik bir alt yapı oluşturulmalıdır. Akademik dil öğretilmelidir. Uluslararası Türkçe dil becerisi düzeylerini tespit edebilmek amacıyla bir sınav sisteminin geliştirilmesi gerekmektedir.

Bu çalışmada uluslararası öğrencilerin sorunlarının saptanması amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklem grubu Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerle sınırlıdır. Farklı örneklem grupları ile benzer çalışmaların yapılması karşılaştırma yapabilmeye olanak sağlayacaktır.

Kaynakça

- Açık, F. (2008). *Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri*. Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu, Kıbrıs, 27-28 Mart.
- Açıkalin, A., Demirel, Ö., & Önsoy, R. (1996). *Türkiye’de yükseköğrenim gören Türk Cumhuriyetleri öğrencilerinin sorunları*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Akış, İbrahim (2010). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili ana sorunlar. yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yeni çalışmalar*. 8. Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu (6 – 7 Mart 2009, Ankara Üniversitesi TÖMER), Bildirileri, ss. 202-203. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Aksu, M., & Paykoç, F. (1986). *O.D.T.Ü kampüsünde gençlik ve sorunları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Allaberdiyev, P. (2007). *Türk Cumhuriyetlerinden Türkiye’ye yükseköğrenim görmeye gelen öğrencilerin uyum düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bayraktaroğlu, S., & Mustafayeva, I. (2010). Türk yükseköğretim sistemi ve Türk dünyası ilişkileri: Sakarya Üniversitesi’nde eğitim gören yabancı uyruklu öğrenciler örneği. *Journal of Azerbaijani Studies*, 223-239.
- Babadağ, B., Çulha İ., & Köşgeroğlu, N. (2014). Bir Sağlık Yüksekokulu’nda öğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sağlık alanında karşılaştığı sorunların belirlenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(1), 622-631.
- Becker, R., & Kolster, R. (2012). International student recruitment: policies and developments in selected countries. Retrieved from <https://www.nuffic.nl/en/publications/find-apublication/international-student-recruitment.pdf>
- Can, N. (1996), Türkiye’de yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sorunları ve örgütsel yapı. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(7), 503-512.
- Çağlar, A. (1999). Türk Üniversitelerinde öğrenim gören türk cumhuriyetleri ve akraba toplulukları öğrencilerinin sorunları. *Amme İdaresi Dergisi*, 32(4), 133-169.
- Çöllü, E. F., & Öztürk, Y. E. (2010). Türk Cumhuriyetleri, Türk ve Akraba Topluluklarından Türkiye’ye yükseköğrenim görmek amacıyla gelen öğrencilerin uyum ve iletişim sorunları (Konya Selçuk Üniversitesi Örneği). *Journal of Azerbaijani Studies*, 223-239.
- Derman, S. (2010). Yabancı uyruklu öğrencilerin Türkiye Türkçesi öğreniminde karşılaştıkları sorunlar. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 29, 227-247.
- Dzansi, D.Y., & Mapesela, M. M. (2012). The nature of international student's adjustment problems in a South African university: Implications for international students and student administrators. *Journal for New Generation Sciences*, 10(3), 28-49.
- Ercan, L. (2001). Yabancı uyruklu ve Türk üniversite öğrencilerine ait sorunların bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21, 165-173.
- Erkuş, A. (2013). Bilimsel araştırma süreci. *Scientific research process* Ankara: Seçkin.
- Ghanbary, R. (2017). *Hacettepe Üniversitesi’nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin profili, ihtiyaçları ve sorunları* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Güçlü, N. (1996). Yabancı öğrencilerin uyum problemleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12, 101-110.
- Gülнар, B., & Balcı, Ş. (2010). Televizyon izleme motivasyonları ve kültürleşme: yabancı uyruklu üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırma Dergisi*, 28, 447-483.
- Güleç, İ., & İnce, B. (2013). Türkçe öğrenen yabancıların günlük yaşama ilişkin kültürel algıları üzerine bir araştırma. *Sakarya University Journal of Education*, 3(3), 95-106.
- Kaçmazoğlu, H. B., & Şeker, H. (1998). Türk cumhuriyetleri, Türk ve akraba topluluklarından gelen öğrencilerin Türkiye ve kendi ülkeleriyle ilgili gözlemlerine dayanarak ortaya koydukları sorunlar: Atatürk Üniversitesi örneği. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 1(1-2), 86-104.

- Kalkınma Araştırmaları Merkezi, (2015). *Yükseköğretimin uluslararasılaşması çerçevesinde Türk üniversitelerinin uluslararası öğrenciler için çekim merkezi haline getirilmesi*. Kalkınma Bakanlığı, Ankara.
- Karaoğlu, F. (2007). *Yabancı uyruklu öğrencilerde uyuma davranışı: Tömer örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Kıroğlu, K., Kesten, A. & Elma, C. (2010). Türkiye’de öğrenim gören yabancı uyruklu lisans öğrencilerinin sosyo-kültürel ve ekonomik sorunları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 26-39.
- Kılıçlar, A., Sarı, Y., & Seçilmiş, C. (2012). Türk dünyasından gelen öğrencilerin yaşadıkları sorunların akademik başarılarına etkisi: Turizm öğrencileri örneği. *Bilig-Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 61,157-172.
- Koç, M., Avşaroğlu, S., & Sezer, A., (2004). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile Problem Alanları Arasındaki İlişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 483-498.
- Kumcağız, H., Dadashzadeh, R., & Alakuş, K. (2016). Ondokuz Mayıs Üniversitesi’ndeki yabancı uyruklu öğrencilerin sınıf düzeylerine göre yaşadıkları sorunlar. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(2), 37-50.
- Maden, S., Dinçel, Ö., & Maden, A. (2015). Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma kaygıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(2), 748-769.
- Malaklolunthu, S., & Selan, P. S. (2011). Adjustment problems among international students in Malaysian private higher education institutions. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 15, 833-837.
- Munoz, M. S., & Munoz, M. A. (2000). *Needs assesment in higher education environment: International student programs*. Louisville, Kentucky: University of Louisville.
- Nachmias, C.F. & Nachmias, D. (1996). *Research methods in the social sciences*. London: Arnold.
- OECD (2016). International students numbers. Retrieved from <http://www.oecd.org/education/skills-beyond-school/EAG2017CN-Turkey-Turkish.pdf>
- Öğretmen, T. (2008). Alan tercih envanteri: Ölçeklenmesi, geçerliği ve güvenilirliği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 507-522.
- Özçetin, S. (2013). *Yükseköğrenim gören yabancı uyruklu öğrencilerin sosyal uyumlarını etkileyen etmenler*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özkan, G., & Acar-Güvendir, M. (2015). Uluslararası öğrencilerin yaşam durumları: Kırklareli ve Trakya Üniversiteleri Örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 174-190.
- Özyürek, R. (2009). Türk devlet ve topluluklarından Türkiye Üniversitelerine gelen Türk soylu yabancı uyruklu öğrencilerin Türkçe öğrenimlerinde karşılaştıkları sorunlar. *Turkish Studies*, 4(3), 1819-1860.
- Özoğlu, M., Gür, B. S., & Coşkun, İ. (2012). *Küresel eğilimler ışığında Türkiye’de uluslararası öğrenciler*. Ankara: SETA Yayınları.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research & evaluation methods* (3rded.). Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Pirliyev, N. (2010). Yapısal eşitlik modeli ile yabancı uyruklu öğrencilerin uyumu üzerine bir analiz *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Seymen, H., & Tok, M. (2015). İleri düzey yabancı uyruklu öğrencilerin zorlandıkları kültürel dil unsurlarının tespiti ve sınıflandırılması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(3), 1188-1212.
- Sherry, M., Thomas, P. & Chui, W.H. (2009). International students: a vulnerable student population. *Higher Education: The International Journal of Higher Education and Educational Planning*, 60(1), 33-46.
- Smith, J. A., & Osborn, M. (2003). Interpretative phenomenological analysis. In J. A. Smith (Ed.), *Qualitative psychology: A practical guide to research methods*. London: Sage.

- Şahin, M., & Demirtaş, H. (2014). Üniversitelerde yabancı uyruklu öğrencilerin akademik başarı düzeyleri, yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Milli Eğitim*, 204, 88-113.
- Tekelioğlu, S., Başer, H., Örtlek, M., & Aydın, C. (2012). Uluslararası öğrencilerin ülke ve üniversite seçiminde etkili faktörler: Vakıf Üniversitesi örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 191-200.
- Traş, Z., & Güngör, H. C. (2011). Avrupa ülkelerinden gelen türk asıllı üniversite öğrencilerinin sosyal destek ve sosyal bağlılıkları üzerine nitel bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25, 261-271.
- Torgerson, W. S. (1958). *Theory and methods of scaling*. New York: John Wiley & Sons.
- Yağcı, E., Çetin, S., & Turhan, B. (2013). Erasmus programı ile Türkiye'ye gelen öğrencilerin karşılaştıkları akademik güçlükler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 341-350.
- Yardımcıoğlu, F., Beşel, F., & Savaşan, F. (2017). Uluslararası öğrencilerin sosyo-ekonomik problemleri ve çözüm önerileri (Sakarya Üniversitesi örneği). *Akademik İncelemeler Dergisi (Journal of Academic Inquiries)*, 12(1), 203-254.
- Yükseköğretim Kurulu, (2018). Statistics of foreign student registration. Retrieved from <https://istatistik.yok.gov.tr/>

Extended English Summary

Problems of International Students

The aim of the research is to reveal the problems of international students studying at Trakya University and determine the causes of these problems. The study used the following research questions in order to find answers to the main problem:

1. What are the problems that the international students experience most?
2. What are the opinions of international students regarding the problems they are experiencing?

Method

This research is a descriptive research as the present situation is given as it exists and no relation is established between the variables. (Erkuş, 2013; Nachmias & Nachmias, 1996). The students' order about the problems that they have experienced and their opinions about these problems were obtained.

Universe and Sample for First Purpose

The universe of the research consists of 327 international students studying at the Trakya University Education Faculty in 2016-2017. Purposive sampling was used for the selection of sample from the universe. In this case, 118 international students studying at Trakya University Education Faculty in 2016-2017 constitute the sample of the study.

While 65.25% (77) of the students are female, 34.75% (41) are male, 20.34% (24) are in first grade, 26.27% are in second grade and 33.05% are in third grade, 16.10% (19) are in fourth grade and 4.24% (5) are in education for five or more years.

28.81% of the students (34) are at Basic Education Department; 17.80% (21) are at Turkish and Social Sciences Education Department; 16.10% (19) are at Foreign Language Education Department; 15.25% (18) are at Computer Education and Instructional Technology Education Department; 13.56% (16) are at Special Education; 5.0%, (6) are at Educational Sciences Department; 1.69% (2) are at Fine Arts Education Department, and 1.69% (2) are at Department of Mathematics and Science Education. 66% of the students (78) are from Greece; 16.10% (19) are from Bulgaria; 6.78% are from Macedonia; 5.93% are from Kosovo, 2.54% are from Albania and 1.69% are from Albania (2) Turkmenistan, while .85% (1) is a citizen of Montenegro. The average Grade Point Average (GPA) of the students is 2.38.

Sample of Second Purpose

Sample consists of 21 first, second, third, and fourth grade international students who study at Department of Basic Education, Education Sciences, Computer Education and Instructional Technology Education, Special Education, and Mathematics and Science Education. While 12 participants are female, 9 are male.

Data Collection Tools

For the first purpose of the study, the "International Students' Problems Evaluation Form" was used to collect data. During the preparation of the form, the relevant literature was examined. In addition to this, five students who are studying in Disability Studies of Social Sciences Institute of Trakya University, were interviewed about the problems they had experienced during their undergraduate education. International Student's Problems Evaluation Form was prepared according to the answers given by international students and the relevant literature.

Semi-structured international students' problems evaluation interview form was prepared in order to collect data for the second research question. The questions were examined by two assistant professors at the Department of Counseling and Psychological Counseling and one assistant professor at the Department of Measurement and Evaluation in Education. The form was reviewed according to the experts' recommendations. After that, two different students who are not in sample were interviewed by researchers for pilot interview. Final version of the questions was comprised according to this interview.

Data Collection and Analysis

In relation to the first purpose of the study, scaling based on Thurstone's law of comparative judgment case V. Equation was used for data analysis. Microsoft Excel 2016 program was used for scaling. The data obtained for the second purpose of the study were analyzed by content analysis. Frequency (f) and percentage (%) were used in the evaluation of the results and direct citations were given. The "Maxqda 12" computer program was used to solve the data.

Results

According to the findings obtained for the first purpose of the research, the most important problem of the international students is "Academic failure", followed by "University's lack of services for international students", "Distance from family", "Exposure to discrimination due to being a non-Turkish citizen", "Economic difficulties", "Language difficulties", "Cultural adaptation", "Accommodation difficulties", "Loneliness", and finally "Inability to Participate in Social Environments".

With regard to the second purpose of the study, the results of the "International students' problems related to Turkish" revealed that international students have problems in comprehension, speaking and writing skills respectively with regard to Turkish. The results concerning the "economic problems of international students" are listed as; paying tuition, lack of dormitory accommodation, lack of job opportunities and health insurance. The results of the "Problems of accommodation of international students" are; the lack of friends / acquaintances, expensive housing, lack of a roommate, late enrollment, and lack of housing. The results in relation to "discrimination on the part of international students" are listed as discrimination on any issue, prejudice / stigmatization, isolation from friendship, low linguistic proficiency, difficulty in document processing and discrimination in pricing. Concerning the "International students' social participation / loneliness problems", it has been found that most of the students do not have difficulty in joining the social environment and they do not feel secluded. According to the results of "International students' evaluations of the university's services", the majority of the students have listed the services provided by university as good, while the others listed these services as nonexistent or insufficient. According to the results of "Academic failure reasons of international students"; the most important problem is low language proficiency, followed by lack of background knowledge and the difficulty of curriculum, respectively.